

Jaarverslag 2011

VOORWOORD

Graag presenteer ik u ons Jaarverslag 2011.

2011 is voor de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) een bijzonder jaar geweest. Zowel operationeel als beleidsmatig zijn veel belangrijke zaken aan de orde geweest. Het zal u duidelijk zijn, dat de start van het jaar, met de effecten van de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk en de brand van een treinwagon op rangeeremplacement Kijfhoek, nadrukkelijk gevolgen heeft gehad voor de verdere planvorming en ons denken over crisisbeheersing. En 2011 maakte tevens duidelijk dat je in geval van storingen in het communicatienetwerk als hulpverleningsorganisatie kwetsbaar bent.

In 2011 zijn diverse ontwikkelingen in gang gezet. Ook de financiële taakstelling heeft daarbij een rol gespeeld. Ik denk tevens aan de opheffing van twee van de drie duikteams, de herinrichting van de operationele organisatie met de bijbehorende piketten en de verdere regionalisering van de brandweezorg. Tevens is besloten om in samenwerking met de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant de blusboot te vervangen. In 2011 heeft het bestuur ook besloten tot de bouw van een nieuw kantoor voor de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, tevens het Regionaal Crisiscentrum in het Leerpark.

Wat betreft de wettelijke planfiguren ben ik zeer trots op het feit dat wij als VRZHZ binnen de wettelijk bepaalde termijnen zowel het Regionaal Risicoprofiel, het Regionaal Crisisplan en het Beleidsplan 2012 – 2015 konden vaststellen.

Als het gaat om grote evenementen, zoals de kerstmarkt in Dordrecht, de landelijke intocht in Dordrecht van Sinterklaas of de Zomerfeesten in Gorinchem, heeft de VRZHZ in de pilot Multi-advisering de nieuwe rol kunnen oppakken en invulling kunnen geven. In 2012 komt dit tot verdere besluitvorming.

In het verslagjaar is ook duidelijk geworden dat de 19 gemeenten en (vitale) partners van de VRZHZ uitstekend hebben samengewerkt. Uiteraard zetten we ook voor het jaar 2012 in op de verdere versterking en verbreding van die samenwerking.

drs. A.A.M. Brok,
Voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

INHOUD

Voorwoord	3
2011 - VRZHZ meer eenheid	6
Drie wettelijke planfiguren	9
Regionaal risicoprofiel VRZHZ	9
Beleidsplan 2012 - 2015	10
Regionaal Crisisplan ZHZ	11
Incidenten/operationele activiteiten	12
Brand Chemie-Pack in Moerdijk	12
Brand treinwagon rangeerterrein Kijfhoek	14
Storing netwerk KPN	14
Ontwikkelingen binnen de Veiligheidsregio ZHZ	15
Verdiepingsbijeenkomst bestuurders	15
Voortgangsgesprek Ministerie V & J	15
Organisatie	15
Hoofdafdeling/multidisciplinair algemeen	18
Pilot multidisciplinaire advisering grootschalige evenementen	18
Andere ontwikkelingen in 2011	20
Bureau Gemeenten	21
Versterking gemeentelijke kolom	21
De GHOR	22
Are u Prepared 2 Care?	22
Opgeschaalde zorg door Ambulancedienst	23
Brandweer algemeen	24
Regionalisering Brandweer	26
MISRAR	28
Mitigation spatial relevant risks in European regions and towns	28
Facts and Figures	29
Financiën	29
Formatie	29
Inzetten van de GHOR	29
Inzetten van de Brandweer	30
De incidenten in 2011 kunnen als volgt worden geclassificeerd:	30
Colofon	32

2011 - VRZHZ MEER EENHEID

Het jaar 2011 is het tweede jaar voor de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) als organisatie. Als bijzonder positieve ontwikkeling in 2011 zie ik dat de verschillende organisatieonderdelen van de VRZHZ naar elkaar zijn toegegroeid en de VRZHZ meer een eenheid is geworden. Dit is het gevolg van het feit dat we 'op elkaar ingewerkt' raken en het duidelijk is wie wat doet, wat we aan elkaar hebben en hoe we elkaar kunnen versterken. In de beheerssituatie, maar zeker ook in de operationele situatie. Zo is onze organisatie in 2011 met een aantal (omvangrijke) crisissituaties geconfronteerd geweest. Met elkaar hebben we deze situaties professioneel het hoofd kunnen bieden. Een prestatie waar ik trots op ben! In het navolgende blik ik graag kort met u terug op enkele bijzonderheden in het jaar 2011.

Bestuur

Vanuit een vijftal gemeenten heeft in 2011 een wisseling in het bestuur van de VRZHZ plaatsgevonden. Afscheid is genomen van de heer G.A.A.J. Janssen (Cromstrijen). Als waarnemend burgemeester van Cromstrijen heeft de heer

F.D. van Heijningen tijdelijk ons bestuur versterkt, waarna de heer J.J. Lutuijn als bestuurslid is verwelkomd. Vanuit Zederik is begin van het jaar afscheid genomen van de heer H.A. van der Meer, die later in het jaar weer is verwelkomd als waarnemend burgemeester vanuit de gemeente Strijen. Daarnaast is afscheid genomen van de heren H.H. Jonker (Hendrik-Ido-Ambacht), J.P.M. Klijs (Strijen) en M. Boevée (Sliedrecht) en zijn als lid van het bestuur verwelkomd de heer C.J.J. van Ee (Zederik) en tijdelijk mevrouw A.G.M. van de Vondervoort (Sliedrecht).

In 2011 heeft het algemeen bestuur zes keer vergaderd. In januari is met betrekking tot de brandweer onder andere over de regionalisering, de dekking, het duiken en het operationeel presterend vermogen gesproken en is de DVO De Waard getekend. In maart stond de financiële stand van zaken centraal en is het risicoprofiel vastgesteld. In juni zijn het beleidsplan en het crisisplan vastgesteld en is vergaderd over de blusboot. In september is naar aanleiding van het IOOV-rapport gesproken over de geleverde prestaties bij de brand in Moerdijk, is de stand van zaken rondom de regionalisering besproken en het sociaal plan met betrekking tot de

regionalisering vastgesteld. Tot slot is in november besloten de aangepaste gemeenschappelijke regeling ter goedkeuring naar de gemeenten te sturen, is over de gemeentelijke rampenbestrijding en crisisbeheersing en het organisatie- en formatierapport brandweer gesproken. Alle bestuursstukken zijn, zoals gebruikelijk, te vinden op onze website (www.vrzhz.nl).

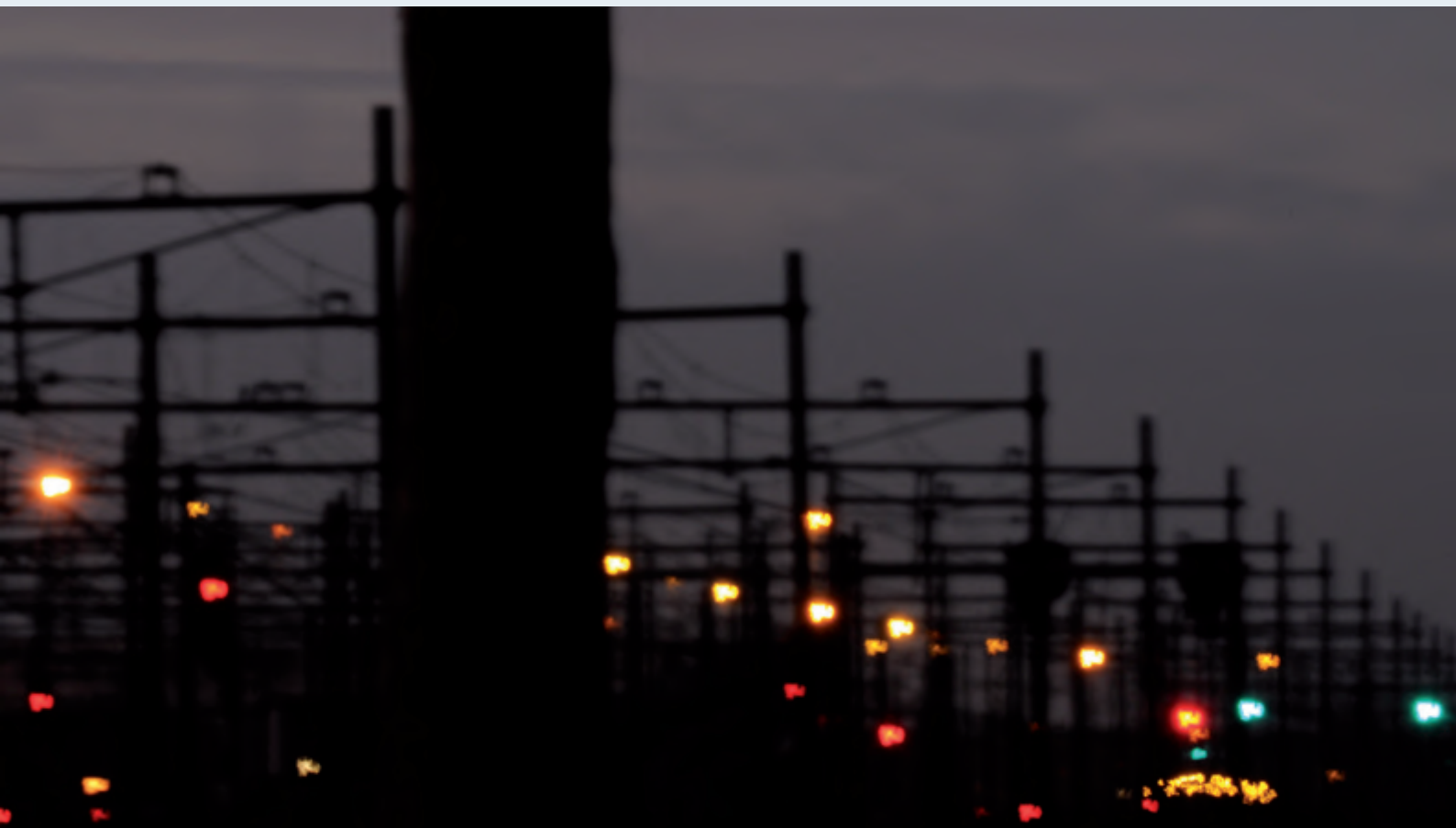
Operationeel

Zoals aangegeven is de VRZHZ in 2011 geconfronteerd geweest met een aantal grotere incidenten. Het jaar begon heftig met de gevolgen van de grote brand in Moerdijk (5 januari) en de brand op het rangeerterrein Kijfhoek in Zwijndrecht (14/15 januari). Beide incidenten hebben veel inspanning gekost en van veel medewerkers is een extra inzet gevraagd. Verderop in dit jaarverslag zal uitgebreid op beide incidenten worden ingegaan. Bij deze incidenten is het echter niet gebleven. In juli is er sprake geweest van uitval van het KPN-netwerk, zijn er gedurende het jaar vele kleinere incidenten geweest en hebben voorbereidingen plaatsgevonden op grotere evenementen, zoals de nationale

intocht van Sinterklaas en de kerstmarkt in Dordrecht. Daarnaast mogen alle oefeningen niet worden vergeten, de oefening bij FC Dordrecht is hier een voorbeeld van.

Geleerde lessen

Met name de branden in Moerdijk en Kijfhoek hebben geleid tot een aantal evaluaties van de inzetten in Zuid-Holland Zuid. Met betrekking tot Moerdijk heeft de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid in 2011 een rapport uitgebracht. Het IOOV-rapport maakt duidelijk dat de Veiligheidsregio ZHZ, als één van de effectregio's, tijdens en direct na de brand, pro-actief en alert heeft gereageerd en de juiste prioriteiten heeft gesteld. Daarnaast voerde de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OvV) onderzoek uit naar de brand van Moerdijk. Deze rapportage is recent gepubliceerd. De brand in Kijfhoek is vooral door het cluster brandweezorg Zwijndrechtse Waard, de VRZHZ en de NVBR geëvalueerd. Daarnaast zijn uiteraard de oefeningen geëvalueerd. De VRZHZ vindt het belangrijk om van haar optreden te leren. In 2012 zal dan ook aandacht worden besteed aan het implementeren van de geleerde lessen.

Planfiguren

Volgens de Wet veiligheidsregio's dient iedere veiligheidsregio te beschikken over een drietal bestuurlijk vastgestelde planfiguren. Deze zijn in Zuid-Holland Zuid in 2011 binnen de wettelijke termijnen vastgesteld, te weten:

- het risicoprofiel dat bestaat uit:
 - een overzicht van risicovolle situaties binnen de VRZHZ die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden;
 - een overzicht van de soorten branden, rampen en crises die zich in ZHZ kunnen voordoen;
 - een analyse waarin de weging en inschatting van de gevolgen van de soorten branden, rampen en crises zijn opgenomen;
- het beleidsplan; hierin is het beleid vastgelegd ten aanzien van de taken van de VRZHZ;
- het crisisplan; hierin zijn de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en bevoegdheden in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing beschreven.

Alle drie de planfiguren zijn van de website van de VRZHZ (www.vrzhz.nl) te downloaden.

Brandweer

De regionale brandweer Zuid-Holland Zuid is sterk in ontwikkeling. Al eerder is besloten dat alle lokale brandweerorganisaties uiterlijk op 1 januari 2013 geregionaliseerd moeten zijn. In 2011 is binnen het Programma Versterking en Regionalisering Brandweer (PVRB) hard gewerkt aan de voorbereidingen hiervoor. De dienstverleningsovereenkomst met brandweer De Waard is begin 2011 getekend. Dit korps is naast het korps van de gemeente Dordrecht hiermee al geregionaliseerd.

Hiernaast hebben in 2011 nog andere ontwikkelingen binnen de brandweer plaatsgevonden, zoals:

- het aantal duikteams is gereduceerd van drie naar één. Vanwege de grote opleidingsdruk vanuit het Rijk was het niet meer mogelijk om meerdere duikteams operationeel te houden;
- het bestuur heeft besloten tot de aanschaf van een nieuwe blusboot. Hierbij wordt samengewerkt met de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant die jaarlijks een structurele bijdrage in de exploitatie zal leveren;
- binnen het cluster brandweezorg Dordrecht is een tweede brandweerpost op het Leerpark geopend. Hiermee is de dekking in de stad beter gegarandeerd.

Convenant Zuid-Holland

Op 12 september 2011 hebben de voorzitters van de vier Veiligheidsregio's in Zuid-Holland een convenant met betrekking tot interregionale samenwerking op het gebied van rampenbestrijding / crisisbeheersing met elkaar afgesloten. Wij hebben met dit convenant afspraken gemaakt met de Veiligheidsregio's Haaglanden, Hollands-Midden en Rotterdam-Rijnmond over aansturing, regie en samenwerking bij bovenregionale incidenten. Op ambtelijk niveau wordt het convenant momenteel uitgewerkt in praktische afspraken.

Dienst Ondersteuning Uitvoering

In 2011 is besloten de Dienst Ondersteuning Uitvoering (DOU) als aparte organisatie-eenheid binnen de VRZHZ op te heffen. De werkplaats (onderhoud van alle operationele voertuigen en dienstauto's) en veiligheidsvoorzieningen (onderhoud gasmaskers, perslucht, et cetera) zijn vanaf 1 januari 2012 ondergebracht bij de regionale brandweer en de facilitaire ondersteuning (postafhandeling, ICT, receptie, et cetera) bij de afdeling Bedrijfsvoering. Tot het opheffen van DOU is besloten omdat dit de regionalisering van de brandweer vergemakkelijkt.

Tot slot

Alles overziend is 2011 een productief jaar geweest en is de VRZHZ meer een eenheid geworden. Er is veel en goed werk verzet. Dit alles heeft alleen tot stand kunnen komen door de inzet van velen. Graag bedank ik ieder dan ook hartelijk voor zijn/haar bijdrage.

dr. P.L.J. Bos,
Algemeen directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

DRIE WETTELIJKE PLANFIGUREN

Elke veiligheidsregio in Nederland moet op basis van de Wet veiligheidsregio's beschikken over drie vastgestelde planfiguren. Het betreft het Regionaal Risicoprofiel, het Beleidsplan (2012 – 2015) en het Regionaal Crisisplan. Uiteraard zijn zowel het Beleidsplan als het Regionaal Crisisplan mede ontwikkeld op basis van het Risicoprofiel. Het algemeen bestuur heeft ze alle drie binnen de gestelde termijn vastgesteld.

Regionaal risicoprofiel VRZHZ

Op 23 maart is door het algemeen bestuur het Regionaal Risicoprofiel vastgesteld. Hierin wordt antwoord gegeven op twee hoofdvragen; welke soorten rampen en crises kunnen zich in de regio ZHZ voordoen (risico-inventarisatie) en hoe erg is dat wat ons kan overkomen (risicoanalyse).

In totaal zijn 40 scenario's beschreven en geanalyseerd. De scenario's variëren van een griepandemie tot bijvoorbeeld extreem weer, van overstromingen tot een incident met gevaarlijke stoffen of paniek in menigten. De landelijke handreiking regionaal risicoprofiel, gebaseerd op de strategie Nationale Veiligheid, is gehanteerd bij de beoordeling van de scenario's. Hiermee bleek het mogelijk

op een verantwoorde manier de crisistypen van verschillende aard onderling met elkaar te vergelijken.

Voor de VRZHZ behoren een griepandemie, stroomuitval (langer dan 24 uur), een ongeval met gevaarlijke stoffen in de spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht of een grote brand in een verzorgingstehuis op dit moment tot de grootste risico's. Naar deze risico's zal de komende periode extra aandacht uitgaan op het gebied van risicobeheersing, incidentbestrijding en herstel uit de ontwrichte situatie.

Het risicoprofiel is geen statisch document, maar wordt jaarlijks geactualiseerd, zodat trends of effecten van (beleids-)maatregelen kunnen worden meegewogen. Met de eerste actualisatie is een begin gemaakt.

Het risicoprofiel is opgesteld in samenwerking met medewerkers van de regionale brandweer, de politie ZHZ, de GHOR, de waterschappen Rivierenland en Hollandse Delta, Rijkswaterstaat, de gemeenten, Omgevingsdienst ZHZ, de provincie Zuid-Holland en de binnen de regio ZHZ opererende nutsbedrijven. Deze samenwerking is bijzonder waardevol gebleken en was noodzakelijk om tijdig tot het gewenste eindresultaat te kunnen komen.

Beleidsplan 2012 - 2015

Het beleidsplan beoogt richting te geven aan de professionele inspanningen om de rampenbestrijding, risico- en crisisbeheersing, brandweezorg en geneeskundige hulpverlening in Zuid-Holland Zuid op de best mogelijke wijze uit te voeren. Het beleidsplan beoogt ook samenwerking tussen de veiligheidsregio en haar partners in veiligheid te bevorderen. Het geeft daarbij een goed overzicht van de stand van zaken van de VRZHZ. Daarnaast zijn dilemma's en ambities verwoord. Daarom zijn onder meer de gemeenten en de vitale partners betrokken bij de totstandkoming van dit beleidsplan.

Strategische beleidsdoelstellingen

De Veiligheidsregio wil gedurende de beleidsperiode op slagvaardige en efficiënte wijze invulling en uitvoering geven aan haar taken, missie en visie met volgende strategische beleidsdoelstellingen:

- de vorming van de geregionaliseerde brandweer in 2013;

- verdere versterking van de geneeskundige zorg;
- taken en organisatie van de gemeentelijke rampenbestrijding (vooral bevolkingszorg) op de meest geëigende schaal organiseren;
- het garanderen van de operationele continuïteit;
- de bestaande crisisorganisatie verbeteren, door te leren van incidenten en aanbevelingen van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid te verwerken;
- terugdringen van de veiligheidsrisico's.

Waar het gaat om incidentbestrijding en crisisbeheersing voldoet de VRZHZ aan de wettelijke eisen. Dat kan met een professionele en slagvaardige crisisorganisatie die werkt met eenduidige en generieke plannen, procedures en handboeken. Daaraan gekoppeld de gemeentelijke processen, ingericht in de vorm van een stelsel met een bovenlokale uitvoeringsorganisatie voor bevolkingszorg, biedt mogelijkheden aandacht te schenken aan specifieke lokale behoeften van bevolkingszorg.

In het beleidsplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe in geval van een grote calamiteit of crisis moet worden gepresteerd. Duidelijk wordt hoe men de operationele prestaties de eerste uren/dagen garandeert, al of niet door inbreng van anderen (bijvoorbeeld buurregio's). In het beleidsplan is ook aandacht besteed aan het landelijk crisismanagementsysteem (LCMS). Het wordt gebruikt voor adequate informatievoorziening binnen en tussen de operationele diensten en gezagsdragers.

Crisiscommunicatie neemt in crisisbeheersing een prominente plaats in. Bij crisiscommunicatie zijn drie elementen belangrijk: het bieden van handelingsperspectieven, het geven van informatie (schadebeperking) en betekenisgeving. Het belang van burgers staat bij crisisbeheersing altijd voorop. Adequate en tijdige voorlichting is van cruciaal belang. Het is de burgemeester die daarvoor verantwoordelijk is. Voor de uitvoering is een regionaal piket voorlichtingsfunctionaris ROT in het leven geroepen, zodat de crisiscommunicatie te allen tijde en snel kan worden

uitgevoerd. Daarnaast is een sectie Crisiscommunicatie aan het ROT toegevoegd, van waaruit sturing wordt gegeven aan het gehele crisiscommunicatieproces.

Regionaal Crisisplan ZHZ

Het bestuurlijk vastgesteld en op 1 oktober 2011 in werking getreden Regionaal Crisisplan (RCP) is in gezamenlijkheid met de betrokken diensten en organisaties tot stand gekomen. Conform de Wet veiligheidsregio's legt het RCP de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vast van de betrokken diensten, alsook de afspraken met betrekking tot melden en alarmeren, opschaling en afschaling, leiding en coördinatie en informatiemanagement.

Ten grondslag aan het RCP liggen onder meer de Wet veiligheidsregio's en het Besluit veiligheidsregio's.

Het RCP is een generiek plan en beschrijft de samenstelling en werking van de multidisciplinaire onderdelen van de crisisorganisatie, onafhankelijk van het incidenttype. Daar waar mogelijk zijn de ervaringen en leermomenten van het incident Moerdijk en het incident Kijfhoek verwerkt in het RCP. Dit heeft onder meer geleid tot een onderdeel landelijke overheid en interregionale incidentbestrijding. Deze onderwerpen zijn afgestemd met omliggende buurregio's en het Rijk.

Tevens is het onderdeel Crisiscommunicatie als apart proces opgenomen in het RCP en is de uitvoering van het proces beschreven in de verschillende onderdelen van de hoofdstructuur. De implementatie van het proces Crisiscommunicatie zal in zeer nauwe samenwerking met de gemeenten vorm gegeven worden. Het RCP wordt beschouwd als een dynamisch plan en zal onder meer op basis van evaluaties en aanbevelingen elk jaar worden geactualiseerd.

Om alle betrokkenen vertrouwd te maken met het RCP is in september 2011 een implementatietraject gestart. Het omvat meerdere componenten en doelgroepen (operationele functionarissen, betrokken bestuurders en crisispartners). Er hebben meerdere activiteiten plaatsgevonden en het RCP is geïntegreerd in de activiteiten van het Team Opleiden Trainen en Oefenen (OTO). Het implementatietraject loopt door in 2012.

INCIDENTEN/OPERATIONELE ACTIVITEITEN

Brand Chemie-Pack in Moerdijk

Meteen in het begin van 2011 werd de VRZHZ met een GRIP 4 stevig beproefd met de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk. Om 14.26 uur kwam de melding van de brand bij VRZHZ binnen. Drie kwartier later verzoekt de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant de sirenes te activeren. Vijf minuten later laat ZHZ vier sirenes gaan en zes minuten daarna is de calamiteitenzender Radio Rijnmond actief. Enkele minuten later communiceert de VRZHZ over het incident en biedt de in het gebied aanwezigen een handelingsperspectief.

Organisaties, die op één of andere manier betrokken waren bij het incident:

- zes departementen (de ministeries van Veiligheid en Justitie (VenJ), Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS), Economie, Landbouw en Infrastructuur (EL&I), Infrastructuur en Milieu (I&M), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Defensie);
- vijf gemeenten (Moerdijk, Dordrecht, Binnenmaas, Strijen en Cromstrijen);
- meerdere veiligheidsregio's waaronder Midden- en West-Brabant, Zuid-Holland Zuid, Rotterdam-Rijnmond, Hollands-Midden en Haaglanden;
- meerdere politiekorpsen (Zuid-Holland-Zuid, Midden- en West-Brabant en de KLPD);
- meerdere Gemeenschappelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en) en omgevingsdiensten;
- Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland;
- industrie en Havenschap Moerdijk;
- twee provincies (Noord-Brabant en Zuid-Holland);
- de waterschappen Brabantse Delta en Hollandse Delta;
- de drinkwaterbedrijven Evides en Oasen;
- meerdere openbaar vervoerbedrijven, waaronder NS, Arriva en ProRail;
- de calamiteitenzender RTV Rijnmond.

Crisiscommunicatie

Van het begin van de brand in Moerdijk was duidelijk, dat de VRZHZ zich als effectregio voor een belangrijk deel zou gaan bezighouden met crisiscommunicatie. Immers, door de brand kwam een grote zwarte rookwolk richting Hoeksche Waard en Dordrecht. De rookwolk had grote impact op

de samenleving, vooral omdat de wolk afkomstig is van een brand van een bedrijf met gevaarlijke stoffen. Het was dan ook een grote opgave voor onder meer het Regionaal Operationeel Team om de bevolking snel te informeren en een (voorlopig) juist handelingsperspectief te bieden. Daarvoor waren (meet-)gegevens nodig, welke werden verzameld door onder meer de MOD (Milieu Ongevallen Dienst) en de meetploegen van de regionale brandweer Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid. Daarna werden alle beschikbare communicatiemiddelen ingezet. Vanaf vrijdag 7 januari 2011 werden de werkzaamheden uitgevoerd door het projectteam 'Nafase brand Moerdijk.'

In de nafase bleef communicatie de overheersende taak. De eerste weken moesten de adviezen van het Bot-mi (Beleidsondersteunend Team milieu-incidenten) worden vertaald naar begrijpelijke adviezen en handelingsperspectieven voor de bevolking en de agrarische sector. In de eerste weken na de brand heeft dit herhaaldelijk tot onduidelijkheid geleid. Een van de oorzaken was de onderlinge afstemming met andere partners.

Gezondheidszorg

Belangrijk voor de Veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant waren tevens vragen met betrekking tot de gezondheid van zowel inwoners uit het bron- en effectgebied als de ingezette manschappen van de brandweer. In samenwerking met de GGD'en uit beide regio's heeft de VRZHZ onder leiding van de GHOR gezorgd voor onderzoek en inventarisatie van gezondheidsklachten. Daarbij is specifieke aandacht geschonken aan klachten van de brandweerlieden die vanuit Zuid-Holland Zuid zijn ingezet bij de brandbestrijding in Moerdijk; uiteindelijk bleek gelukkig niemand blijvende klachten te hebben.

Bron – en effectgebied

Zuid-Holland Zuid kwam door de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk onder de rook te liggen en was daarmee effectgebied, waarbij crisiscommunicatie de belangrijkste opgave was. Ook de veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond, Hollands-Midden en Haaglanden waren hierbij betrokken. Midden- en West-Brabant concentreerde zich als bronregio vooral op de bestrijding van de brand. Om eenduidigheid te waarborgen werd alle communicatie door beide veiligheidsregio's met elkaar afgestemd.

Inzet korpsen vanuit Zuid-Holland Zuid

Vanuit diverse brandweerkorpsen is onder bevelvoering van de brandweer Midden- en West-Brabant bijstand verleend bij de brandbestrijding bij Chemie-Pack in Moerdijk. Ook vanuit Zuid-Holland Zuid is bijstand verleend. Vanwege de sterke rookontwikkeling die ontstond door verbranding van gevaarlijke stoffen, bestond er zorg voor de gezondheid van inwoners en de ingezette brandweermensen. De Arbeidsinspectie heeft onderzoek naar de werkwijze van brandweer, politie en ambulancediensten tijdens het (na-) blussen van de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk verricht. Hieruit bleek dat de medewerkers van de VRZHZ nog veiliger en hygiënischer moeten werken bij incidenten. De Arbeidsinspectie constateerde dat de gegeven instructie onvoldoende effectief bleek te zijn. De VRZHZ onderschrijft dit en zal daar in oefeningen en leiderschapstrainingen aandacht aan besteden.

Onderzoeken

De brand bij Chemie-Pack in Moerdijk heeft tal van evaluaties en onderzoeken opgeleverd.

Het bestuur van de VRZHZ heeft vrij snel het besluit genomen om met de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) zelf onderzoek te laten doen naar de eigen inzet (crisisbeheersing) en crisiscommunicatie.

Ook de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) en Arbeidsinspectie deden onderzoek naar de brand bij Chemie-Pack. In augustus 2011 werden de resultaten hiervan gepubliceerd.

Het IOOV-rapport maakte duidelijk dat de veiligheidsregio ZHZ, als één van de effectregio's, tijdens en direct na de brand, pro-actief en alert heeft gereageerd en de juiste prioriteiten heeft gesteld. Binnen de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is de operationele en de bestuurlijke opschaling volgens de eigen procedures en de verplichtingen in het Besluit veiligheidsregio's verlopen. Gelijktijdig met het IOOV-rapport zijn ook de resultaten van het onderzoek van de Arbeidsinspectie verschenen. Daaruit bleek dat de medewerkers van de veiligheidsregio nog hygiënischer en veiliger moeten werken bij incidenten. De Arbeidsinspectie constateerde ook dat onvoldoende heldere instructies gegeven werden. ZHZ onderschrijft dit en besteedt daar in oefeningen en leiderschapstrainingen inmiddels nadrukkelijker aandacht aan.

De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) heeft onderzoek gedaan naar de brand in Moerdijk. Hoewel verschenen in februari 2012, en dus buiten het verslagjaar, nemen we de resultaten van dit rapport van de OvV in dit verslag mee, om zo een compleet beeld over de brand Moerdijk te kunnen geven.

De VRZHZ deelt de conclusie van de OvV dat er onvoldoende regie over de crisiscommunicatie van de verschillende overheden was. Bovendien vond de OvV dat de communicatie onvoldoende aansloot op de beleving van de burgers.

Eenduidige communicatie over de brand bleek, ondanks de inspanning door de VRZHZ, op het terrein van afstemming en coördinatie met alle betrokken organisaties en de media een lastige opgave. In een reactie op het rapport van de OvV stelde de VRZHZ dat de burger er geen last van mag ondervinden; deze heeft recht op heldere overheidscommunicatie.

Brand treinwagon rangeerterrein Kijfhoek

In 2011 is er eenmaal sprake geweest van GRIP 3. Dat betrof de brand van een treinwagon met ethanol op het rangeeremplacement Kijfhoek in Zwijndrecht op 14 januari rond 21.40 uur. Bij dit incident is vanwege de reële dreiging een deel van het treinverkeer tussen Rotterdam en Breda stilgelegd en is Rijksweg A16 enige tijd afgesloten geweest. Ook is een tiental woningen geëvacueerd. Zo'n twaalf uur later kon het sein 'brand meester' worden gegeven. Saillant detail hierbij was de inzet van een helikopter van de KLPD. Met camera's, die een goed beeld gaven van de ontwikkeling van de temperaturen rond de brandhaard en de omliggende treinwagens, kon de brandweer de brandbestrijding doeltreffend uitvoeren.

Tijdens de incidentbestrijding is samengewerkt met waterschap Hollandse Delta, Rijkswaterstaat, ProRail en Openbaar Ministerie. Tijdens de crisiscommunicatie is en scala aan middelen ingezet, waaronder SMS-Alert. Er is ook succesvol gebruik gemaakt van Twitter. De crisiscommunicatie werd gecoördineerd vanuit het ROT.

Overigens zijn van de brand bij Chemie-Pack en de brand op Kijfhoek de nodige lessen geleerd; deze zijn deels al verwerkt in onder andere het Regionaal Crisisplan en operationele draaiboeken.

Uit de evaluaties blijkt onder meer tevredenheid over de communicatie naar pers en burgers. Opvallend was de zeer snelle opschaling. Daardoor waren ook de gemeentelijke processen op alle niveaus (COPI/ROT/AC gemeente/GMT/GBT) snel actief. Al 43 minuten na de eerste alarmering vergaderde het GBT, terwijl er een opkomstplicht geldt van 60 minuten. Dit heeft een positieve invloed gehad op de aanpak van de effecten van het incident.

Storing netwerk KPN

Halverwege 2011 ontstond door een storing in het netwerk van KPN, een GRIP 2-situatie. Als gevolg van de storing waren telefoonverbindingen ontregeld. Mensen die alarmnummer 112 wilden bellen konden hierdoor problemen ondervinden. Ook waren de P2000-verbindingen en de mobile telefonie, die normaal gebruikt worden voor alarmering en contact met hulpdiensten op straat, gedeeltelijk verstoord, evenals de automatische brandmeldingen van bedrijven en instellingen. Het incident heeft laten zien hoe kwetsbaar de hulpverlening bij zo'n uitval kan zijn. De Hoofdafdeling Risico- en Crisisbeheersing van de VRZHZ werkt aan protocollen hoe hiermee om te gaan. De Inspectie Openbare Orde en Veiligheid doet momenteel onderzoek naar dit incident.

ONTWIKKELINGEN BINNEN DE VEILIGHEIDSREGIO ZHZ

Verdiepingsbijeenkomst bestuurders

'De bestuurder en.....' was de titel van een eerste verdiepingsbijeenkomst crisisbeheersing die de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid voor bestuurders en gemeentesecretarissen uit de regio organiseerde. De bijeenkomst werd op 16 november gehouden in het auditorium van het Da Vinci College te Dordrecht. De verbinding tussen de theorie van de crisisbeheersing en de praktijk, maar ook de verbinding tussen de burgemeester en de operatie stond centraal.

Voortgangsgesprek Ministerie V & J

Op maandag 31 oktober heeft het jaarlijkse bestuurlijke voortgangsgesprek met het Ministerie van Veiligheid & Justitie plaatsgevonden. Vanuit de VRZHZ waren de voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter, de algemeen directeur, de directeur brandweer en de directiesecretaris bij het gesprek aanwezig. Vanuit het ministerie de directeur nationale veiligheid, de relatiebeheerder en een

vertegenwoordigster vanuit het programma Nationale Veiligheid, Regionaal op orde.

Naar aanleiding van een presentatie van de algemeen directeur VRZHZ is onder andere gesproken over de Wet veiligheidsregio's, ontwikkelingen binnen de VRZHZ, het politiebestedel, de meldkamerorganisatie, bovenregionale- en multidisciplinaire samenwerking en regionalisering brandweer. Ook de schade als gevolg van Moerdijk kwam aan de orde. Het was een plezierig voortgangsgesprek waar alle betrokkenen positief op terugkijken. Geconcludeerd is dat de VRZHZ haar zaken goed op orde heeft.

Organisatie

Nieuwbouw kantoor VRZHZ in Leerpark

Het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft besloten een nieuw kantoorgebouw te realiseren op het Leerpark in Dordrecht. In dit pand wordt ook de Regionale Ambulancevoorziening Zuid-Holland Zuid gehuisvest met kantoren en een uitrukpost.

KOC Veiligheid ZHZ

De Veiligheidsregio is momenteel nog (deels) gehuisvest op het oefenterrein aan de Spinel, aan het Oranjepark en de Noordendijk, allen in Dordrecht. Met het nieuwe kantoor worden nagenoeg alle entiteiten binnen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid onder één dak gehuisvest. Eén van de twee brandweerposten Dordrecht en de Gemeenschappelijke MeldCentrale, beheerd door de Politie Zuid-Holland-Zuid, blijven aan het Oranjepark. In het nieuwe pand wordt ook het nieuwe Regionale Crisiscentrum voor Zuid-Holland Zuid gevestigd. Vanuit een dergelijk centrum vindt de coördinatie over de incidentbestrijding plaats.

Een belangrijk voordeel van vestiging op het Leerpark is dat de Veiligheidsregio naast de post van Brandweertzorg Dordrecht komt te zitten. Hierdoor kunnen voorzieningen worden gedeeld en kunnen beiden op efficiënte wijze dag en nacht en zeven dagen per week operationeel zijn.

KOC Veiligheid ZHZ gestart

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid verzorgde 11 oktober 2011 een eerste gastcollege voor studenten van het Da Vinci College. Daarmee werd de start gemarkeerd van het Kennis- en Opleidingencentrum Veiligheid Zuid-Holland Zuid (KOC-Veiligheid ZHZ), een samenwerking tussen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, het Da Vinci College en de gemeente Dordrecht. Door praktijk en theorie met elkaar te verweven, krijgt het thema fysieke veiligheid zowel in de opleidingen als in de praktijk een extra impuls. Het is de ambitie om het KOC door te ontwikkelen naar HBO-niveau, inclusief lectoraat en expertisecentrum Veiligheid.

Bestuur

Het bestuur KOC-Veiligheid ZHZ bestaat uit: Voorzitter V.J.H. Molkenboer (burgermeester van Leerdam), bestuursleden M. Hoefijzers (voorzitter Raad van Bestuur Da Vinci college) en R.C.A. Meester (directeur Leerpark).

Corporate communicatie

Er werden in 2011 ruim 30 persberichten/persverklaringen naar de media gestuurd. Een belangrijk deel was gewijd aan de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk. Het digitale relatiemagazine 'ZHZ Veilig' is tweemaal verschenen.

De vernieuwde website van de Veiligheidsregio werd het afgelopen jaar intensief gebruikt. Ruim 10.000 unieke bezoekers met totaal 63.613 paginaweergaves maakt duidelijk dat een goede website in een grote behoefte voorziet. De pagina's over de vernieuwing van het Openbaar Meldsysteem (OMS) trokken de meeste bezoekers.

Het websitebezoek laat soms grote pieken zien, zoals rond de brand Moerdijk, het verschijnen van het rapport over de brand Moerdijk van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en de storing van het KPN-netwerk.

Het Twitter-account van de Veiligheidsregio wordt meer en meer gevolgd en groeit nog steeds; thans ruim 1.000. Interessant is te constateren, hoe een bericht op Twitter het aantal bezoekers van de website meteen kan doen toenemen.

HOOFDAFDELING/MULTIDISCIPLINAIR ALGEMEEN

De hoofdafdeling Risico- en Crisisbeheersing heeft een dominante rol gespeeld bij het gereed komen van de drie wettelijke planfiguren. Daarnaast heeft de hoofdafdeling tal van andere zaken in gang gezet of uitgevoerd. De belangrijkste volgen hieronder.

Pilot multidisciplinaire advisering grootschalige evenementen

In het beleidsplan is onder andere bepaald dat de VRZHZ gevraagd en ongevraagd kan adviseren op ontwikkelingen die van invloed zijn op het niveau van fysieke veiligheid in ZHZ. Hieronder vallen onder meer het adviseren over evenementen(-beleid), ontwikkelingen die van invloed zijn op het risicobeeld en andere veiligheidsvraagstukken op intergemeentelijk, regionaal of interregionaal niveau.

De Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) heeft in haar onderzoek naar kwaliteit van het proces vergunningverlening bij publiekevenementen aandacht gevestigd op de veiligheidsadviesgeving. Een belangrijke aanbeveling van het IOOV is dat de hulpdiensten beleid over hun adviesfunctie dienen te ontwikkelen. Duidelijk moet worden wanneer hulpverleningsdiensten bij grote evenementen advies moeten uitbrengen over de voorwaarden voor de vergunningverlening en hoe risico's rond evenementen worden meegewogen.

Deze genoemde ontwikkelingen liggen ten grondslag aan de opdracht om eind 2011 bij een tweetal grootschalige evenementen in de vorm van een pilot een multidisciplinair veiligheidsadvies af te geven. De landelijke intocht van Sinterklaas in Dordrecht op 12 november 2011 en de kerstmarkt in Dordrecht op 16, 17 en 18 december 2011 maakten onderdeel uit van deze pilot.

Naast het opstellen van een multidisciplinair veiligheidsadvies is ook geïnvesteerd in de multidisciplinaire operationele voorbereiding op deze evenementen. Het doel van de pilots was op praktische wijze invulling geven aan de adviesfunctie zoals verwoord in het beleidsplan VRZHZ en de ervaringen die hierin worden opgedaan verwerken in het op te stellen regionaal multidisciplinair evenementenbeleid. In de projectgroep die de multidisciplinaire advisering voor deze evenementen heeft vormgegeven participeerden de gemeente Dordrecht, de politie ZHZ, de brandweer (cluster Dordrecht), de GHOR en de omgevingsdienst ZHZ,

onder voorzitterschap van de hoofdafdeling Risico- en Crisisbeheersing VRZHZ.

Tijdens de intocht van Sinterklaas heeft het Onderzoekcentrum Drechtsteden in opdracht van de VRZHZ bezoekers ondervraagd naar de veiligheidsbeleving en de mate van risicobewustzijn. Een belangrijke conclusie hieruit is dat negen van de tien bezoekers zich geen moment onveilig heeft gevoeld tijdens het evenement. De veiligheidsmaatregelen hebben er zeker voor een deel van de bezoekers aan bijgedragen dat men het gevoel had te weten hoe in voorkomende gevallen te handelen. Ook het risicobewustzijn van bezoekers is groot gebleken. Acht van de tien bezoekers had van te voren nagedacht over mogelijke risico's. De pilot wordt 2012 geëvalueerd en de resultaten worden aan het bestuur gerapporteerd.

Nieuw systeem informatievoorziening VRZHZ

De Veiligheidsregio maakt gebruik van het landelijk informatiesysteem voor hulpdiensten, het zogenaamde

LCMS (Landelijk Crisis Management Systeem). Daartoe hebben de VRZHZ en het landelijk project Netcentrisch Werken in juni een overeenkomst ondertekend. Met dit LCMS kunnen alle eigen hulpdiensten en die van andere veiligheidsregio's beschikken over actuele crisisinformatie. LCMS wordt gebruikt bij een crisis, grootschalig incident of evenement om informatie te delen tussen de verschillende teams in de crisisorganisatie. Iedereen beschikt daardoor gelijktijdig over een actueel totaalbeeld van het incident. Het afgelopen jaar zijn functionarissen van gemeenten, politie en veiligheidsregio opgeleid en getraind in de nieuwe werkwijze en het gebruik van het LCMS. Tijdens de multidisciplinaire ontruimingsoefening bij FC Dordrecht is LCMS ook beoefend.

Multidisciplinair oefenen

In 2011 zijn de onderdelen van de hoofdstructuur van de crisisbeheersing regelmatig beoefend. De volgende oefeningen vonden plaats:

GBT-oefening 'Wisselende Spanning'

Deze oefening is aan alle gemeenten aangeboden en werd 14 keer uitgevoerd. De VRZHZ organiseert jaarlijks een oefenmoment voor de gemeentelijke beleidsteams. Deze keer was er aandacht voor de uitval van vitale infrastructuur. Tevens is aandacht besteed aan het vastgestelde Regionale Crisisplan en de belangrijkste wijzigingen hierin.

COPI-oefeningen

Er zijn verschillende COPI-oefeningen gehouden. Tweemaal beoefende een COPI een Rampbestrijdingsplan (Ashland en Quaron). De samenwerking tussen de hulpdiensten en het crisisteam van het bedrijf stond centraal. Voorafgaand aan de oefeningen is vanuit de werkgroep Multidisciplinair Oefenen, Trainen en Opleiden (MOTO) een informatiemiddag georganiseerd waarbij de crisisfunctionarissen van het bedrijf zijn bijgepraat over de wijze van optreden van hulpverleningsdiensten in Zuid-Holland Zuid. Verder zijn er veldoefeningen gehouden (in Zederik en bij FC Dordrecht).

Daarnaast zijn er vier CoPi-dagen geweest waarbij voor het eerst in multidisciplinair verband gebruik is gemaakt van het virtuele oefensysteem XVR. Uniek in dit verband is de vermelding dat Rijkswaterstaat als partner heeft bijgedragen in de kosten van de licenties, zodat er optimaal multidisciplinair geoefend kon worden. Vanuit Rijkswaterstaat zijn diverse officieren van Dienst aangeleverd om mee te kunnen oefenen.

COPI en ROT

Voor COPI en ROT werden introductiebijeenkomsten georganiseerd voor het netcentrisch werken (6 bijeenkomsten: 3 ROT/3 CoPi). Hierbij is specifiek ingegaan op de introductie van LCMS en het netcentrisch werken. De workshops zijn gehouden om bewustwording te creëren en de effecten van het netcentrisch werken inzichtelijk te maken.

ROT

Voor het ROT is een aantal oefeningen georganiseerd, maar daarnaast een workshop en aparte oefeningen met betrekking tot het nieuwe Regionaal Crisisplan en een bijeenkomst voor het maken van procedureafspraken.

Al deze oefenmomenten samen leverden tal van inzichten en aanbevelingen op. Deze zullen worden gebruikt in de oefencyclus voor 2012 en waar nodig worden verwerkt in crisisplannen en handboeken.

Stadion FC Dordt decor ontruimingsoefening

In september is de multidisciplinaire ontruimingsoefening "Ibrox" gehouden, samen met FC Dordrecht, aansluitend met een rampoefening van de VRZHZ. Het scenario was dat tijdens een voetbalwedstrijd in het stadion brand brak uitbrak op één van de tribunes. Meerdere personen raakten gewond en de nooduitgangen waren door rookontwikkeling niet te bereiken, waardoor andere uitgangen moesten worden gebruikt. Hierdoor troffen rivaliserende supportersgroepen elkaar. Op het parkeerterrein vond een kortstondige confrontatie plaats waarbij nog meer slachtoffers vielen.

Beoefend werden onder meer de ontruimingsprocedure, de samenwerking tussen het calamiteitenteam van FC Dordrecht en de hulpdiensten en wordt er goed afgestemd en gecoördineerd tussen VRZHZ, Politie, hulpdiensten en FC Dordrecht?

Met deelname van een COPI, Politie (peloton ME), gemeente Dordrecht, Gemeenschappelijke MeldCentrale en de VRZHZ het een stevige multidisciplinaire oefening. De oefening werd als zeer nuttig ervaren. Nieuwe aanbevelingen en doelstellingen worden meegenomen in het verdere OTO-traject (Opleiden, Trainen en Oefenen) van de VRZHZ.

Andere ontwikkelingen in 2011

Vernieuwing Communicator

De Communicator is de alarmeringscomputer waarmee sinds 1 december vanuit de meldkamer grote groepen medewerkers met één druk op de knop tegelijkertijd opgeroepen kunnen worden. De alarmeringsscenario's sluiten ook aan op de opschaling van het nieuwe RCP en de hoofdstructuur. De Communicator is bij uitval van P2000 tevens een fall-back bij alarmering voor de Regionale Brandweer Zuid-Holland Zuid. Ook de Ambulancedienst Zuid-Holland Zuid maakt gebruik van de Communicator voor alarmering en opschaling.

Realistische game "Wat doe jij bij een ramp?"

Een brand, een ontploffing, een gifwolk. We moeten er niet aan denken. Toch is het goed af en toe wel na te denken over risico's in onze leefomgeving. Door in een crisissituatie juist te handelen, kan erger worden voorkomen; misschien kunnen zelfs levens worden gered.

Om op een zo realistisch mogelijke manier te ervaren hoe een ramp kan ontwikkelen en om te leren wat men allemaal moet doen, kan men de online-game 'www.watdoejijbijeenramp.nl' spelen.

Nood Communicatie Voorziening

Het nationaal noodnet wordt vervangen door de Nood Communicatie Voorziening (NCV). In onze regio is de

migratie naar NCV in 2011 in gang gezet. Op NCV worden de VRZHZ, gemeentes, hulpdiensten en ziekenhuizen aangesloten. Mede naar aanleiding van de KPN-storing in de zomer van 2011, wordt gewerkt aan een integraal verbindingsplan voor de VRZHZ. Hierin worden noodzakelijke en beschikbare verbindingen in kaart gebracht, inclusief alternatieve mogelijkheden.

Basisregistraties Adressen en Gebouwen

De landelijke voorziening Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) betreft de registratie van zowel administratieve als geometrische adres- en gebouwgegevens. De registratie omvat onder andere: adres, bouwjaar, gebruiksbestemming en pandcontouren. De BAG is belangrijk voor tal van processen, zoals advisering inzake vergunningverlening, handhaving en toezicht, opstellen risicokaarten en de rampenbestrijdingsplannen. In 2012 moet de BAG verder worden uitgewerkt.

Ontwikkelingen Calamiteitenzender

RTV Rijnmond is als Calamiteitenzender onmisbaar bij het informeren van de bevolking over dreigend of acuut gevaar. In 2011 is een scala aan gebeurtenissen voorbij gekomen, waarbij RTV Rijnmond een essentiële taak vervulde in de informatievoorziening naar bevolking en bedrijfsleven. In 2011 is ook gesproken over het zenderbereik in het oostelijk deel van de regio. De VRZHZ verwacht in 2012 uitsluitend over het plaatsen van een extra antenne voor het oostelijk deel van de regio Zuid-Holland Zuid.

Burgernet in Zuid-Holland Zuid

Najaar 2011 is het startsein gegeven voor Burgernet ZHZ. Burgernet is een samenwerking tussen burgers, gemeenten, politie en veiligheidsregio's, om de veiligheid te bevorderen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het telefonisch netwerk in Zuid-Holland Zuid. Burgernet biedt veel meer mogelijkheden dan het oude SMS-Alert. Burgernet werkt via spraakberichten, via e-mail en SMS. Later volgt nog de koppeling met Twitter. Burgers kunnen via www.burgernet.nl zelf bepalen op welke wijze zij berichten willen ontvangen en op welke tijdstippen. Voor de VRZHZ is Burgernet een belangrijk nieuw instrument Bij acute dreiging kan, naast de sirenes, door COPI, ROT, BT nu ook Burgernet worden ingezet als waarschuwingmiddel voor de abonnees. In de toekomst kunnen wellicht ook andere soorten berichten die de wijkveiligheid en leefbaarheid aangaan vanuit gemeenten en Veiligheidsregio worden verstuurd.

BUREAU GEMEENTEN

Versterking gemeentelijke kolom

De visie op de versterking van de gemeentelijke kolom, zoals genoemd in de 'Verklaring van Zwijndrecht,' luidt: "Het versterken van de monodisciplinaire processen van de gemeentelijke kolom en het borgen van de positie binnen de multidisciplinaire processen van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid om als volwaardige partner tijdens rampen en crises op te kunnen treden."

De beoogde versterking ving aan met de brand in Moerdijk en de daarop volgende GRIP-4. Daarnaast heeft bureau Gemeenten geparticipeerd in voorbereidende activiteiten, operationele inzetten en de nafase van diverse incidenten. De versterking is zichtbaar in de deelname en betrokkenheid van de gemeentelijke kolom door adviseurs risicobeheersing en bevolkingszorg (ARB), gemeentesecretarissen en burgemeesters. De gemeentesecretarissen zijn ook betrokken bij de regionalisering van de brandweer.

Sinds 1 januari 2011 is bureau Gemeenten versterkt. Met de subregio's Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Drechtsteden en Hoeksche Waard is afgesproken dat elk 0,5 fte aan capaciteit inzet voor bureau Gemeenten. Bureau Gemeenten heeft nu een coördinerend gemeentesecretaris, een loco-coördinerend gemeentesecretaris, één fulltime medewerker en drie parttime medewerkers.

Koud en warm

In 2011 is in opdracht van het algemeen bestuur en de adviesgroep gemeentesecretarissen veiligheid (AGV) begonnen met de herstructurering van de koude en warme organisatie van de gemeentelijke crisisbeheersing.

Onderzocht wordt hoe en welke gemeentelijke taken en processen op welk schaalniveau het best georganiseerd kunnen worden.

De organisatie van het proces crisiscommunicatie is in 2011 het eerste waarvoor een voorstel is ontwikkeld. Op basis van onder andere de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk wordt voorgesteld om de organisatie van de gemeentelijke kolom op een effectievere manier in te richten. Dit levert een robuuste organisatie die te allen tijde uitvoering kan geven aan communicatie tijdens crises, waarbij ook bestuurlijke wensen en besluiten zijn gerealiseerd.

Inrichting processen gemeentelijke crisisbeheersing

Bureau Gemeenten is intensief betrokken geweest bij de totstandkoming van het Regionaal Crisisplan (RCP). Voor de gemeentelijke kolom betekent dit een verandering van de multidisciplinaire en monodisciplinaire inrichting van de crisisbeheersing. Het onderdeel bevolkingszorg wordt uitgewerkt in een handboek bevolkingszorg en draaiboeken per gemeentelijk proces. Deze vervangen de rampenplannen uit 2005.

Om de gemeentelijke processen af te stemmen op het nieuwe RCP is gestart met de ontwikkeling van het handboek en de draaiboeken voor de gemeentelijke crisisorganisatie. In afstemming met de adviseurs risicobeheersing en bevolkingszorg en de Adviesgroep Gemeentesecretarissen Veiligheid, worden door bureau Gemeenten formats ontwikkeld die alle gemeenten straks gaan gebruiken. Alle gemeentelijke crisisorganisaties in ZHZ zijn dan op één en dezelfde wijze ingericht, inclusief het gebruik van LCMS.

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) is de netwerkorganisatie die zorgt dat hulpverleningsactiviteiten van de verschillende zorgaanbieders op elkaar aansluiten. De GHOR verbindt zorgpartijen met de veiligheidspartners. 2011 stond in het teken van de ontwikkeling naar de 'nieuwe GHOR', met daarin het coördineren en aansturen van de geneeskundige hulpverlening en het adviseren van andere overheden en organisaties.

De GHOR heeft zich gericht op een aantal pijlers. Een van de pijlers is "zorgcontinuïteit" bij zorginstellingen. Samen met vertegenwoordigers van zorginstellingen, gemeenten en de afdeling risico- en crisisbeheersing is een eerste stap gezet in het creëren van het 'bewustzijn' dat iedereen zich moet voorbereiden op een ramp.

De Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (PSHOR) is één van de GHOR- processen in de rampenbestrijdingsstructuur. Binnen dit proces wordt de psychische hulp aan slachtoffers van een groot ongeval of ramp geregeld. In 2011 is gestart met de voorbereiding op de overdracht naar de GGD. Dit wordt in 2012 een overeenkomst met de GGD vastgelegd.

Are u Prepared 2 Care?

Volgens het Regionaal Risicoprofiel is 'brand in een gebouw met verminderd zelfredzamen' benoemd tot een aandachtspunt. Of het nu gedeeltelijk, voor langere tijd of kortstondig zou zijn, de ontruiming van een zorginstelling is altijd een stevige opgave. Naast brand zijn er nog andere

scenario's (bijv. uitval nutsvoorzieningen, griepandemie), waarop de instelling voorbereid moet zijn om de zorg aan haar bewoners te waarborgen. De vraag is of de organisatie daarop is voorbereid. Voor de GHOR aanleiding om daar dieper op in te gaan.

In de loop van 2011 is de GHOR met de partijen uit de witte kolom, gemeenten en de afdeling Risico- en Crisisbeheersing het project 'Prepared 2 Care' (P2C) gestart. Doel van P2C is om bij organisaties voor verpleging en verzorging, thuiszorginstaties, GGZ, jeugden gehandicaptenzorg het 'bewustzijn' te creëren dat je als organisatie voorbereid moet zijn op de gevolgen van een ramp. P2C biedt de zorgorganisaties daartoe een aantal handvatten.

Op 8 december een conferentie gehouden. In workshops zijn handreikingen geboden; het format voor het maken van een zorgcontinuïteitsplan en GHOR4All als online registratiesysteem voor de inventarisatie van beschikbare capaciteit bij instellingen betrokken bij rampenbestrijding. Onder de noemer 'de crisispartner in zorgcontinuïteit' is op interactieve wijze gesproken over de verschillende processen die een rol spelen bij de gecoördineerde aanpak van een calamiteit. In de vierde en laatste workshop werd volop gediscussieerd over "wat gebeurt er met extramurale cliënten als".

Na de werkconferentie hebben de eerste zorginstellingen concrete stappen gezet naar een goede voorbereiding. De deelnemers gaven ook aan behoefte hebben aan meer informatie over crisiscommunicatie, opleiden, trainen, oefenen en samenwerking met hulpverleningsdiensten. Prepared 2 Care krijgt daarom in 2012 de nodige aandacht!

Opgeschaalde zorg door Ambulancedienst

In 2011 is een overeenkomst tussen de VRZHZ/GHOR en de Regionale Ambulance Voorziening Zuid-Holland Zuid (RAVZH) voorbereid. Hierin zijn afspraken gemaakt over de voorbereiding van de RAV op rampen en crises en de samenwerking binnen de acute zorgketen. Belangrijk daarbij is dat de gezondheidszorg onder regie van het openbaar bestuur naadloos kan worden opgeschaald van dagelijkse naar grootschalige hulpverlening in de multidisciplinaire crisisorganisatie. De betreffende zorgprocessen zijn en blijven de verantwoordelijkheid van de zorginstelling zelf. Vanwege de eigen verantwoordelijkheid in de opgeschaalde zorg, heeft de RAVZH een nieuw inzetmodel ontwikkeld. Grootschalige inzet van Ambulanceverpleegkundigen en –chauffeurs is vanaf 1 januari 2012 de verantwoordelijkheid van de RAVZH.

Vakbekwaam onder GHOR omstandigheden

In het convenant is ook vastgelegd dat het optreden van het Hoofd Gewondennest (HGN) en de Coördinator Gewondenvervoer (CGV) gebeurt binnen het taakgebied van de opgeschaalde ambulancezorg. Daarom zijn zij ook opgenomen in het nieuwe RAV-inzetmodel. Het HGN en de CGV blijven weliswaar GHOR-functies, maar de verantwoordelijkheid voor het organiseren en functioneren ervan komt bij de Ambulancedienst te liggen. De Ambulancedienst zal een OTO-programma “vakbekwaam personeel RAVZH onder GHOR omstandigheden” verzorgen om alle ambulancechauffeurs en -verpleegkundigen op te leiden in het werken volgens de opschalingprocessen en –procedures van het nieuwe inzetmodel.

BRANDWEER ALGEMEEN

De inzet bij twee zeer grote branden, de voortgang van het Programma Versterking en Regionalisering Brandweer en de opening van de tweede post Dordrecht. 2011 was voor de brandweer een bijzonder jaar. We kijken terug op de belangrijkste onderwerpen.

Combivoertuig cluster Dordrecht

Op 1 maart vond de overdracht plaats van het combivoertuig. Dit voertuig is een samenvoeging van een redvoertuig (hoogwerker) en een blusvoertuig (tankautospuit). Een redvoertuig dient bemand te worden door twee personen en in een blusvoertuig moeten zes personen aanwezig zijn. Door deze voertuigen te combineren kan worden volstaan met zes personen in plaats van acht en hoeft maar één voertuig aangeschaft te worden in plaats van twee. Dordrecht is het eerste korps in Nederland met een combivoertuig.

Opening tweede post Dordrecht

Op woensdag 24 augustus is de tweede brandweerkazerne in Dordrecht, de post Leerpark, officieel geopend. Deze post

was nodig, omdat de aanrijdtijden vanuit het Oranjepark in oostelijke richting (Stadspolders, Dubbeldam en Sterrenburg) meer en meer onder druk stonden.

Burgemeester Brok van Dordrecht hield een toespraak en gaf met het luiden van de bel het startsein voor de openingshandeling. Daarin speelden 30 collega's mee. Zaterdag 8 oktober werd de open dag gehouden. Het parkeerterrein voor de kazerne was rood gekleurd door alle voertuigen die waren opgesteld. Er werden allerlei demonstraties gegeven, zoals de Fire-experience. De open dag werd door 10.000 tot 15.000 personen bezocht. Ongeveer 600 personen hebben deelgenomen aan de rondleiding; ook werden er honderden kinderen geschminkt.

Project Spoorzone

Het project spoorzone is bedoeld om de veiligheid en de hulpverlening op en om het spoortraject tussen Kijfhoek in Zwijndrecht en de Moerdijkbrug te verbeteren. Veel maatregelen zijn al gerealiseerd. Vanuit het project Spoorzone zijn op drie locaties sirenes bijgeplaatst; bij de

Zwijndrechtse brug, ter hoogte van de Dokweg, bij het Europaplein en op industrieterrein "Louterbloemen."

Om bij een incident over de juiste informatie te beschikken, is de laatste van zeven mobiele (data)terminals in brandweervoertuigen geplaatst. Bovendien zijn vier camera's aangeschaft, zodat in 2012 vanuit de meldkamer en het actiecentrum brandweer kan worden ingezoomd op de plaats van het incident. De camera's komen te hangen bij het spooreplacement in Dordrecht en in Zwijndrecht, bij de spoorboog ter hoogte van de Houweningstraat / Dubbeldamseweg-Zuid.

Een tiental instellingen en scholen heeft hun complex(en) laten aansluiten op het mechanische Ventilatie UitschakelSysteem (VUS). Vanuit de meldkamer kan, als er schadelijke stoffen in de lucht zitten, de mechanische ventilatie worden uitgezet. Vanuit woningbouwcorporaties is ook interesse; begin 2012 worden ruim honderd woningcomplexen op het systeem aangesloten.

Succesvolle vernieuwing Openbaar Meldsysteem

Risicovolle objecten moeten een brandmeldinstallatie (BMI) hebben, zodat een brand automatisch wordt gemeld aan de meldkamer. Hiervoor wordt het zogenaamde Openbaar meldsysteem (OMS) gebruikt. Al in 2010 is besloten het OMS te vernieuwen. In het aanbestedingstraject is KPN geselecteerd als nieuwe concessiehouder. Op 27 januari 2011 ondertekenden de VRZHZ en KPN een tienjarig contract. Zowel de aanbesteding als de vernieuwing van de infrastructuur is begeleid door het bureau expertise advies brandweer.

Begin 2011 zijn alle abonnees schriftelijk geïnformeerd over de vernieuwing van het OMS en de noodzakelijke contractvernieuwing. Er is informatiemateriaal ontwikkeld en er zijn bijeenkomsten georganiseerd. Voor vernieuwing van de contracten kregen abonnees een gebruikersnaam en wachtwoord om daarmee op de speciale OMS-website zelf de contractgegevens te controleren en aan te vullen. Deze worden vervolgens opgenomen in het Gemeenschappelijk

Meld Systeem van de brandweer. Daarnaast heeft KPN de oude infrastructuur vervangen en aanvullend een GSM-netwerk geïnstalleerd. Bij storing in de vaste verbinding krijgt de meldkamer de brandmelding via dit GSM-netwerk. Het periodiek in onderhoud zetten van de Brandmeldinstallaties wordt voortaan door KPN uitgevoerd; een ontlasting van de centralisten in de meldkamer.

Opheffing duikteams

De voorschriften en richtlijnen voor duikteams zijn zo streng geworden, dat het in stand houden van duikteams erg duur wordt. Daarom heeft het bestuur besloten niet langer drie, maar slechts één duikploeg in de regio te handhaven, te weten in Dordrecht. De duikploegen in Gorinchem en Zwijndrecht zijn daarom opgeheven. Het duikteam van Dordrecht kan eventueel worden bijgestaan door duikteams uit de omliggende regio's. Het bestuur heeft daarnaast gekozen voor een samenhangend systeem voor de bestrijding van waterongevallen. Dit bestaat uit grijpredding vanuit iedere tankautospuit, oppervlakteredding als regionaal specialisme gepositioneerd in risicogebieden en brandweerdrukken als regionaal specialisme.

Vervanging blusboot

Omdat het Rijk de financiering van de huidige blusboot heeft stopgezet, is binnen de VRZHZ discussie gevoerd over de vraag hoe het bestrijdingsvolume op het water kan worden behouden. Mede op basis van het Regionaal

Risicoprofiel, het Beleidsplan en een korte visie op de incidentbestrijding op het water heeft het bestuur ingestemd met de aankoop van een nieuwe blusboot. Om incidenten op het water adequaat en veilig te kunnen bestrijding is een blusboot onontbeerlijk. De aanschaf past ook binnen het materiaal spreidingsplan uit het Programma Versterking en Regionalisering Brandweer. Omdat de aanschaf wordt gedaan in samenwerking met de Veiligheidsregio Midden - en West-Brabant (MWB), vallen de jaarlijkse kosten voor de VRZHZ lager uit. De blusboot zal tussen de € 4 en 5 miljoen gaan kosten en zal naar verwachting eind 2013 gereed zijn. Tot die tijd wordt de oude blusboot in de vaart gehouden.

Regionalisering Brandweer

Met ingang van 1 januari 2013 moet de brandweer geregionaliseerd zijn. De gemeentelijke brandweerkorpsen gaan dan op in één brandweerorganisatie voor heel Zuid-Holland Zuid. De regionale brandweer wordt gevormd door zeven clusters brandweezorg, met daarin lokale brandweerposten.

Kwaliteitsniveau brandweerdekking

De regionale brandweer Zuid-Holland Zuid was één van de eerste brandweerorganisaties die onderzoek heeft gedaan naar maatregelen om het brandveiligheidsniveau te verhogen. In januari 2011 heeft het bestuur ingestemd met de uitwerking van het kwaliteitsniveau brandweerdekking. Doel is brand te voorkomen of eerder te ontdekken door het beter informeren van inwoners, het plaatsen van rookmelders of brengen van huisbezoeken door de brandweer.

Het kwaliteitsniveau wordt opgenomen in het dekkingsplan. Hierin staan de opkomsttijden en wordt aangegeven hoe daaraan kan worden voldaan.

Organisatie- en formatierapport

Het Organisatie- en formatierapport (O&F-rapport) omvat de structuur van de nieuwe organisatie op hoofdlijnen en de bijbehorende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende organisatieonderdelen. In het rapport vinden we ook de missie, de visie en de

inrichtingskaders van de organisatie. Het O&F is in overleg met de (beoogde) clustercommandanten opgesteld en heeft de instemming van het bestuur. In 2012 wordt een nadere verfijning gemaakt. Dan wordt inzichtelijk gemaakt welke taken uitgevoerd worden op centraal of decentraal niveau (de clusters) en welke formatie hiervoor benodigd is; een overzicht van de functiebenamingen, aantal fte's (fulltime-equivalenten) en salarisschaalindeling.

Onderzoek Vinden, binden en houden van vrijwilligers

Voor het goed kunnen blijven uitvoeren van de brandweertaak is het noodzakelijk dat er voldoende vrijwilligers komen en blijven. Zowel het bestuur als de commandanten vinden de vrijwillige brandweer zeer belangrijk en willen bij de regionalisering extra aandacht voor de vrijwilligers. Hiertoe is in 2011 het onderzoek "Vinden, binden en behouden van vrijwilligers" uitgevoerd.

Het resultaat is een aantal aanbevelingen voor maatregelen die genomen moet worden, om voor nu en in de toekomst voldoende enthousiaste brandweervrijwilligers te vinden en te houden.

Bijzonder Georganiseerd overleg (BGO)

Vanwege de "fusie" van de brandweerorganisaties in Zuid-Holland Zuid, is het overleg gestart tussen de werkgever en de vakorganisaties. De werkgever wordt in het Bijzonder Georganiseerd Overleg vertegenwoordigd door burgemeester IJssels (voorzitter) en (als plaatsvervangend voorzitter) burgemeester Boot, namens het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. De werknemers worden in het BGO vertegenwoordigd door de vakorganisaties CNV Publieke Zaak, de Abvakabo en de CMHF. In het BGO worden afspraken gemaakt over arbeidsvoorwaarden en wordt een sociaalplan opgesteld voor de overgang van de medewerkers naar de nieuwe regionale brandweerorganisatie.

Mitigation spatial relevant risks in European regions and towns

Onder deze naam is onder projectleiderschap van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een EU-project gestart om samen met zes andere Europese regio's en gemeenten kennis en ervaring uit te wisselen over het terugdringen van risico's in relatie tot ruimtelijke inrichting. Het project richt zich vooral op het voorkomen van de risico's van overstroming, bosbrand en technologie waarbij wordt verondersteld dat de opgedane kennis tevens toepasbaar is voor andere ramptypen gerelateerd aan de ruimtelijke inrichting.

De resultaten zullen vastgelegd worden in een handboek dat voor de partners, maar ook andere belangstellende overheden in Europa, ter beschikking komt. Het handboek wordt ondersteund met goede voorbeelden vanuit de deelnemende partners op de onderdelen van het proces. Hiervoor wordt in ZHZ onder meer gebruik gemaakt van de inzichten en ervaringen vanuit het project spoorzone. Het project MISRAR werkt verder nauw samen met het MARE-project van de gemeente Dordrecht.

In 2011 is de focus verschoven van risico-inventarisatie naar de fase van risicobeperking. Net als in het 1e jaar zijn de partners enkele keren bij elkaar geweest om verschillende processtappen en hulpmiddelen te bespreken. Door de partners ingebrachte voorbeelden werden besproken aan de hand van het concept van "meerlaagse veiligheid".

Capaciteitsanalyse

Tijdens het seminar in Dordrecht werd geoefend met het toepassen van het instrument "capaciteitsanalyse" op drie, door de partners ingebrachte cases: natuurbranden op de Veluwe, het aanleggen van een nieuwe goederenhaven in Thesprotia en overstromingsrisico's in Aveiro. Doel was enerzijds om vertrouwd te raken met het instrument en anderzijds het helpen van partners die een case hadden ingebracht met feitelijke adviezen door de overige partners, stoelend op eigen ervaringen met het onderwerp.

De partners presenteerden daarnaast hun werkwijze en ervaring op het gebied van deskundigheidstoetsen aan de hand van een vooraf ingevulde vragenlijst. Door ZHZ werd

een presentatie gegeven over twee grote incidenten waar zij in januari 2011 mee werden geconfronteerd. Een grote chemie-brand in Moerdijk, waarbij de dichte rook over een deel van de regio trok en tot grote onrust leidde bij de bevolking en een brand in een treinwagon met gevaarlijke stoffen op het rangeerterrein Kijfhoek.

In de andere seminars werd gesproken over mitigation-maatregelen, de inrichting van het mitigationproces en het benutten van bestaande planvormen voor mitigation. Ook werd gesproken over het gebruiken van kosten-baten analyses bij het kiezen van mitigationmaatregelen, financiering en het samenwerken met partners.

Communicatie

Inmiddels is ook een begin gemaakt met het schrijven van het handboek en brochures. In Nederland is MiSRaR besproken in een nationaal overleg van projectleiders regionaal risicoprofiel van de 25 veiligheidsregio's. Met hen is gediscussieerd over de lessen voor de Nederlandse methode uit de aanpak van de andere partnerlanden. Verder is MiSRaR diverse keren onderwerp van gesprek geweest in de werkgroep Nationale Risicobeoordeling van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Overwogen wordt de ideeën uit MiSRaR over de aanpak van deskundigheidstoetsen door te voeren in de Nederlandse Nationale Veiligheid.

In Portugal heeft de projectleider van Aveiro een lezing gehouden voor de universiteit in die stad. Gedurende het halfjaar zijn er verschillende persberichten verschenen waarin aandacht wordt geschonken aan de werkzaamheden van MiSRaR. In november 2011 is deelgenomen aan de best-practice fair van het InterregIVc-programma in Krakow.

2012 is het laatste jaar voor het project MiSRaR. In oktober 2012 volgt de afsluitende conferentie. Tijdens deze conferentie zullen de resultaten gepresenteerd worden waaronder het handboek.

FACTS AND FIGURES

Financiën

De VRZHZ heeft in 2011 voor het uitvoeren van haar wettelijke taken een netto begroting van € 11,7 miljoen (inkomsten van dienstverleningsovereenkomst en projectsubsidie niet meegerekend). Daarvan wordt € 5,2 miljoen ingebracht via de inwonerbijdrage en € 4,5 miljoen via de rijksdoeluitkering, € 1,7 miljoen uit dienstverlening aan derden en € 0,3 miljoen aan rente-inkomsten. Voor het uitvoeren van de overeenkomst met de gemeente Dordrecht is circa € 8,5 miljoen beschikbaar. Voor het uitvoeren van de overeenkomst voor het samenwerkingsverband De Waard (gemeente Graafstroom, Liesveld en Nieuw-Lekkerland) is circa € 1,7 miljoen beschikbaar.

Het bestuur van de VRZHZ heeft ingestemd met een structurele taakstelling van 5% voor 2011 en een aanvullende structurele taakstelling van 5% voor 2012. Dit betekent dat de VRZHZ in 2011 € 0,25 miljoen moest besparen en vanaf 2012 € 0,5 miljoen.

Begin 2011 is de VRZHZ geconfronteerd met het incident bij Chemie-Pack in Moerdijk. De bestrijding en afhandeling van het incident in de maanden daarna kostte de VRZHZ € 0,5 miljoen. Dit is exclusief de uren die de diverse betrokken (overheids-)instanties hebben gemaakt. Inmiddels is bekend, dat de VRZHZ € 0,5 miljoen vergoed krijgt van het Rijk.

In 2011 hebben de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD) en de VRZHZ nieuwe afspraken gemaakt over de dienstverlening van de GRD aan de VRZHZ op het gebied van de zogenaamde PIJOFACH-taken (Personeel, ICT, Financiën etc).

De VRZHZ heeft ingestemd met de bouw van een nieuw kantoorpand op het Leerpark; een investering (inclusief inrichting) van circa € 5,9 miljoen. De exploitatielasten kunnen binnen de huidige begroting worden opgevangen. In dit pand wordt de VRZHZ in zijn huidige samenstelling gehuisvest.

Formatie

Bij de Veiligheidsregio werken momenteel zo'n 350 personen, waarvan circa 130 vrijwilligers.

Inzetten van de GHOR

5 jan	GRIP 4	Effecten brand ChemiePack in Moerdijk – HS-GHOR, HAC, OMAc en GAGS
14 jan	GRIP 3	Brand treinwagon Kijfhoek - HS-GHOR, HAC, OMAc en GAGS
28 juni		Wateroverlast in zorginstelling door noodweer - HS-GHOR en HAC
27 juli	GRIP 2	Storing KPN - HS-GHOR en HAC
23 sept		Poederbrief incassobureau Flanderijn - HS-GHOR en GAGS

Daarnaast heeft de OvD-G 77 maal telefonisch assistentie verleend en is 13 keer ter plaatste gegaan.

Inzetten van de Brandweer

Gemeente / Regio ZHZ	Brand	OMS	HV	WO
Binnenmaas	148	215	63	1
Cromstrijen	43	69	23	2
Dordrecht	966	1304	343	20
Drechtsteden Noord	431	624	187	1
De Waard	118	202	78	7
Giessenlanden	29	90	59	1
Gorinchem	230	306	73	6
Hardinxveld-Giessendam	104	147	41	1
Korendijk	39	46	12	2
Leerdam	132	244	109	3
Oud-Beijerland	109	144	37	0
Strijen	25	44	17	2
Zwijndrechtse Waard	384	597	201	3
Zederik	44	92	48	3
Regio ZHZ	265	n.v.t.	302	19

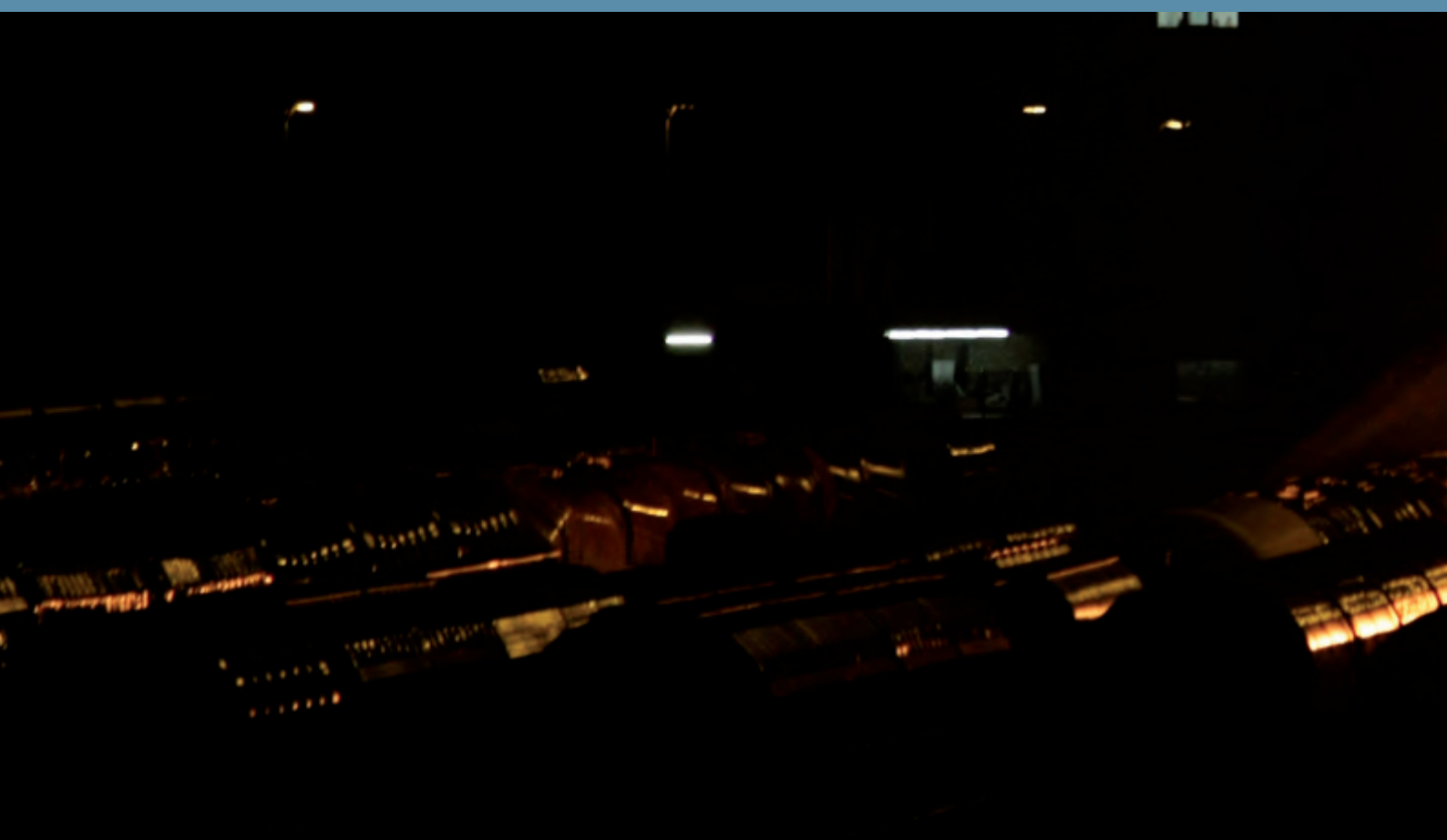
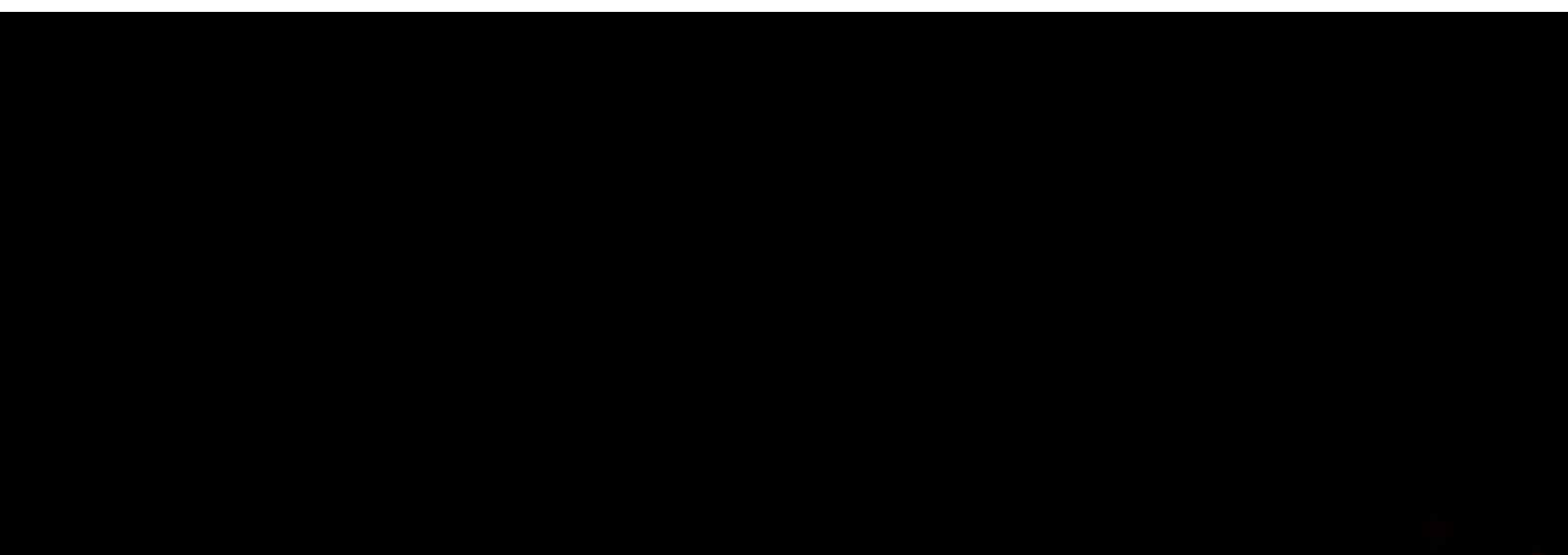
De incidenten in 2011 kunnen als volgt worden geclassificeerd:

Classificatie	Frequentie
Grote Brand / Technische Hulpverlening	14
Zeer Grote Brand / Technische Hulpverlening	5
GRIP 1	5
GRIP 2	1
GRIP 3	1 (Kijfhoek)
GRIP 4	1 (Moerdijk)
Brandweer Actie Centrum	4

Gebruikte afkortingen

OMS:	Openbaar Meld Systeem (automatische brandmeldingen)
HV:	Hulpverlening
WO:	Waterongevallen
GAGS	Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen
HS-GHOR	Hoofd sectie GHOR
HAc	Hoofd Actiecentrum GHOR
OMAc	Operationeel medewerker Actiecentrum GHOR

COLOFON

Eindredactie: Leo den Otter
Omslagfoto: Jan Willem Boer
Overige foto's: Peter Wols, Gerben v/d Boom, Eddy van Well, Leo den Otter,
Jan Willem Versluis, Peter Nolden, Chris Sluijters en Marco de Waard.
Dordrecht, maart 2012